

ข้อตกลงความครอบคลุมและก้าวหน้าเพื่อหุ้นส่วนการค้าภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก (The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP)

➤ ความเป็นมา

Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership; CPTPP เป็นการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย บรูไน แคนาดา ชิลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู และเวียดนาม ซึ่งความตกลงการค้าเสรีที่เกิดขึ้นจากการถอนตัวของสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2560

ชื่อเดิม Trans-Pacific Partnership (TPP) เดิมมีสมาชิก 12 ประเทศ (ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) มีสมาชิกเหลือ 11 ประเทศ (ได้แก่ ชิลี นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ บรูไน ออสเตรเลีย เปรู มาเลเซีย เวียดนาม แคนาดา เม็กซิโก ญี่ปุ่น) หลังจากสหรัฐถอนตัวจากข้อตกลงไปเมื่อต้นปี 2560 ซึ่งสมาชิก 11 ประเทศที่เหลือเห็นชอบที่จะคงข้อตกลงตาม TPP แต่จะระงับข้อตกลงบางประการที่ผลักดันโดยสหรัฐ เช่น การขยายระยะเวลาคุ้มครองสิทธิทางปัญญา และอื่นๆ โดยข้อตกลง CPTPP จะมีผลบังคับใช้ภายใน 60 วันหลังจากประเทศสมาชิกอย่างน้อย 6 ประเทศลงนามยอมรับร่วมกัน

พิธีลงนามของทุกประเทศสมาชิก เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2561 ณ กรุงซันติอาโก ประเทศชิลี จากนั้นทุกประเทศจะดำเนินการเพื่อให้ความตกลงผ่านรับรองโดยสภาผู้แทนฯ ของแต่ละประเทศคาดว่าข้อตกลงใหม่จะเริ่มบังคับใช้ได้จริงในช่วงกลางปี

CPTPP จะทำให้ไทยเสียความสามารถในการแข่งขันทั้งในแง่ของการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติและส่งออก เนื่องจากไทยไม่ได้เป็นสมาชิก CPTPP จึงไม่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีการค้าระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก โดยมูลค่าส่งออกจากไทยไปยังประเทศสมาชิก CPTPP คิดเป็นสัดส่วน 30% ของการส่งออกในปี 2559

➤ กรอบความร่วมมือ

กรอบความร่วมมือใหม่ CPTPP มีแผนยกเลิกภาษีศุลกากรที่ครอบคลุมสินค้าและบริการถึงร้อยละ 98 ในตลาดร่วม ซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่าถึง 14 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยข้อตกลงใหม่ที่ไม่มีสหรัฐคิดเป็นสัดส่วน GDP โลกราวร้อยละ 12.9 และคิดเป็นร้อยละ 14.9 ของการค้าโลก

ภาษีนำเข้าสินค้าร้อยละ 95 จะกลายเป็นศูนย์ ในความตกลงมีการลดมาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ ส่งเสริมการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ เปิดเสรีการค้าบริการ ด้านการขนส่ง การศึกษา การกระจายสินค้าในประเทศสมาชิก ให้ทุกประเทศเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของแต่ละประเทศ เพิ่มความโปร่งใส ลดการทุจริต คอร์รัปชันของรัฐบาลได้

นอกจากนี้ยังรวมถึงการเจรจาเปิดเสรีในภาคอุตสาหกรรมหลักๆ เช่น สิ่งทอ ลดอุปสรรคการค้าเชิงเทคนิคสำหรับธุรกิจบริการด้านสุขภาพ เปิดเสรีในภาคแรงงานมากขึ้น รวมถึงรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก

➤ สถานะล่าสุด

เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2560 มีการเจรจาระหว่างผู้นำประเทศของสมาชิก TPP (11 ประเทศ) โดยมีญี่ปุ่นเป็นผู้นำในการเจรจา นอกจากนี้ CPTPP ยังได้ตอบรับประเทศอื่นๆ ที่จะสนใจเข้าร่วมการเป็นสมาชิก CPTPP แต่ขณะนี้สหรัฐฯ ก็ได้ประกาศว่าออกมาอีกว่าอาจจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ TPP อีก

แม้ว่าข้อตกลง CPTPP จะไม่มีสหรัฐฯ เข้าร่วมเป็นสมาชิก แต่ขนาดเศรษฐกิจซึ่งมีมูลค่า GDP ของประเทศสมาชิกที่เหลือ 11 ประเทศรวมกันมีมูลค่า 13.6 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ และสมาชิกทุกฝ่ายได้มีโอกาสปรับเปลี่ยนเนื้อหาข้อตกลงฯ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นต่อแนวโน้มโลกาภิวัตน์ที่เน้นการเชื่อมโยงและความร่วมมือเพื่อการพัฒนา นอกเหนือการเน้นเฉพาะเรื่องของเศรษฐกิจการค้าเพียงอย่างเดียว

บทบัญญัติภายใต้ข้อตกลง TPP มีการระบุ 22 ข้อ จาก 1000 กว่าข้อ อาทิ การอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน การบริการ การจัดซื้อของภาครัฐ ด้านทรัพย์สินทางปัญญา ด้านสิ่งแวดล้อม และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ

- การยุติข้อขัดแย้งระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (Investor-State Dispute Settlement; ISDS)
- การปกป้องทรัพย์สินทางดิจิทัล
- การขยายและการเข้ากันได้ (Harmonization) ของลิขสิทธิ์ (Copyright)
- การขยายและการเข้ากันได้ของสิทธิบัตร (Patent)
- การเปิดการค้าเสรีของภาคเภสัชกรรม (Pharmaceutical)
- การเปิดเสรีของการบริการไปรษณีย์ (Postal Services)
- การเปิดตลาดโทรคมนาคม (Telecoms Markets)
- การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ

ขณะที่สาระสำคัญของความตกลง CPTPP ได้นำเอารายละเอียดของความตกลง TPP เดิมมาใช้บังคับ แต่ขอลดการบังคับใช้ในบางประเด็นที่สำคัญ เช่น การขยายระยะเวลาคุ้มครองสิทธิบัตรอันเกิดจากความล่าช้าอย่างไม่สมเหตุสมผลของหน่วยงานขึ้นทะเบียนการคุ้มครองข้อมูลทดสอบยา การขยายระยะเวลาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ (จาก 50 ปี เป็น 70 ปี) และการให้เงินลงทุนฟ้องรัฐภายใต้สัญญาการลงทุนที่ทำระหว่างรัฐกับเอกชน เป็นต้น

ความตกลงการค้าเสรีมีบทบัญญัติใหม่ที่เพิ่มขึ้นมา เช่น การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งรัฐวิสาหกิจและ SMEs การอำนวยความสะดวกในการค้า การลงทุน และสามารถเข้าประมูลโครงการต่างๆ ของรัฐบาลในประเทศสมาชิก นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนในด้านอื่นๆ อีก เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ สุขอนามัยและมาตรการเพื่อคุ้มครองมนุษย์ สัตว์ และพืช จากโรคศัตรูพืช หรือสารปนเปื้อน การสนับสนุนด้านแรงงาน และระงับข้อพิพาทต่างๆ

สำหรับขนาดเศรษฐกิจรวมของ 11 ประเทศ ที่ตกลงความร่วมมือ CPTPP ในปี 2560 มี GDP รวมมูลค่า 10.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 13.5 ของจีดีพีโลก มีประชากรรวม 495 ล้านคน หรือร้อยละ 6.8 ของประชากรโลก โดยในปี 2560 การค้าระหว่างไทยกับสมาชิก CPTPP มีมูลค่า 1.34 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 29.3 ของการค้าโดยรวมของไทย โดยไทยส่งออกไป CPTPP มูลค่า 7.03 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 29.7 ของการส่งออกไทยไปโลก และไทยนำเข้าจาก CPTPP มูลค่า 6.43 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 28.9 ของการนำเข้าไทยจากโลก โดยไทยได้เปรียบดุลการค้ากับ CPTPP มูลค่า 6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ทั้งนี้ ความตกลงจะมีผลบังคับใช้หลังจากสมาชิก CPTPP ให้สัตยาบันอย่างน้อยร้อยละ 50 ซึ่งจะเริ่มให้สัตยาบันต้นปี 2562

แหล่งอ้างอิง

1. กรมเจรจาการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
2. <https://www.posttoday.com/economy/543865>
3. https://www.matichonweekly.com/column/article_81097
4. <http://www.agrithai.org.au/tpp/>
5. <https://www.prachachat.net/facebook-instant-article/news-112298>